

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku syndyka masy upadłości działającego na rzecz C. spółki z o.
o. z siedzibą w W. w upadłości
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanych: A.K., A.J., K. S.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 listopada 2017 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 marca 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 marca 2017 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...),
w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. o
podstawę wymiaru składek, odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy – syndyka
masy upadłości działającego na rzecz C. spółki z o.o. z siedzibą w W. w upadłości,
uprzednio C. spółki z o.o. w W. , od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3
listopada 2016 r., w stosunku do zainteresowanych: A.K., A.J. i K.S. (pkt I), oraz
oddalił wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku (pkt II).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd drugiej instancji wskazał, że zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. w sprawach zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. We wniesionej skardze kasacyjnej oznaczono łączną wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 9089 zł, a także odnośnie każdego z zainteresowanych: A.K. – 2606 zł, A.J. – 3803 zł i K.S. – 2680 zł.

Wnioskodawca odwołał się od decyzji organu rentowego dotyczących zainteresowanych, w których określono wyłącznie podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych z tytułu podlegania ubezpieczeniom jako pracowników wnioskodawcy, za wskazane w decyzjach okresy. Określenie wyższej podstawy wymiaru składek wynikało z uznania, że do przychodów osiąganych przez zainteresowanych należało uwzględnić kwoty wypłaconych napiwków, które stanowią element wynagrodzenia ze stosunku pracy. W związku z tym, zdaniem Sądu Apelacyjnego, przedmiotem sporu nie jest podleganie ubezpieczeniom społecznym, ponieważ zainteresowani są objęci ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia u wnioskodawcy, a jedynie wysokość należnych składek od zwiększonych podstaw wymiaru na ubezpieczenia opisane w zaskarżonych decyzjach. Co prawda w niniejszym postępowaniu sprawy zostały połączone na podstawie art. 219 k.p.c., do łącznego rozpoznania, jednak zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UZ 69/13 (niepublikowane), połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. - kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy i nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności oraz nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej z tych spraw, w których ubezpieczeni pracownicy są zainteresowanymi w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c. Z uwagi na powyższe należało

przyjąć, iż przedmiotem sporu jest wyłącznie wysokość składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a wartość przedmiotu zaskarżenia odnosi się do części stanowiącej różnicę pomiędzy sumą przypisanych w spornych decyzjach składek, a wynikającymi z deklaracji płatnika. Skoro przedmiotem sporu w sprawie jest prawo majątkowe, sprowadzające się do wysokości składek, to w stosunku do spraw zainteresowanych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

W zażaleniu skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania – art. 398² § 1 k.p.c. zdanie 2 w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że skarga kasacyjna wniesiona przez wnioskodawcę dotyczy sprawy wyłącznie o ustalenie wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne należnych ze stosunku pracy, podczas gdy w rzeczywistości przedmiotem zaskarżonego postępowania było objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego zainteresowanych, co prowadziło do odrzucenia skargi kasacyjnej. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Podniósł, że w rozpoznawanej sprawie, istotą sporu było określenie czy istnieje stosunek ubezpieczenia społecznego w odniesieniu do części przychodów zainteresowanych, postępowanie w istocie dotyczyło określenia czy napiwki (dobrowolne datki) otrzymywane przez zainteresowanych podlegają reżimowi obowiązkowego ubezpieczenia społecznego czy też nie tworzą relacji takiego stosunku ubezpieczeniowego. Konsekwencją tego ustalenia było określenie czy należy od takich dobrowolnych datków odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Zdaniem skarżącego istotą sporu była również interpretacja art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 2032 ze zm.), a nie ustalenie wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Pismem z dnia 29 czerwca 2017 r. syndyk masy upadłości C. Sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w W. wniósł o zawieszenie postępowania z urzędu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 2171 ze zm. - dalej p.u.n.); uchylenie orzeczeń wydanych od dnia ogłoszenia upadłości C.

Sp. z o.o. z siedzibą w W., tj. od dnia 10 kwietnia 2017 r. na podstawie art. 174 § 2 k.p.c.; wezwanie syndyka do wzięcia udziału w sprawie na podstawie art. 174 § 3 k.p.c.; a w przypadku oświadczenia przez syndyka, że wstępuje do postępowania, zawieszenie postępowania zgodnie z art. 180 k.p.c. do czasu wyczerpania trybu dochodzenia roszczeń przewidzianego w prawie upadłościowym zgodnie z art. 145 p.u.n.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

Zacząć należy od zwrócenia uwagi, że wbrew wskazaniu zawartemu w sentencji zaskarżonego postanowienia przedmiot niniejszej sprawy była nie podstawa wymiaru składek, co wysokość składek należnych od określonej podstawy ich wymiaru, co zresztą prawidłowo wskazał Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, a więc spór nie obejmuje kwestii, w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Stosownie do art. 398² § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa, niż dziesięć tysięcy złotych.

Za uchwałą siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14, (OSNP 2014 nr 12, poz. 168) należy wskazać, że w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.). Oznacza to, że w okolicznościach sprawy wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego zainteresowanego, co wobec wskazanych w postanowieniu Sądu Apelacyjnego z dnia 9 marca 2017 r. wartości przedmiotu zaskarżenia dla zainteresowanych A.K., A.J. i K.S. prowadzi do oddalenia zażalenia.

Odnosząc się do wniosków sformułowanych przez syndyka masy upadłości w jego piśmie z 29 czerwca 2017 r., Sąd Najwyższy zauważa, że w przypadku masy upadłości zarówno zawieszenie postępowania (art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c.), jak i podjęcie zawieszonego postępowania (art. 180 § 1 pkt 5) następuje z urzędu, a zatem wniosek syndyka miał dla Sądu Najwyższego jedynie sygnalizacyjny, a nie wiążący charakter.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono trafny, przekonywująco uzasadniony pogląd, zgodnie z którym z uwagi na szczególny, nadzwyczajny charakter postępowania kasacyjnego, w którym kontrolą objęte jest orzeczenie prawomocne, a przedmiotem tej kontroli jest prawidłowość wykładni i stosowania prawa przez sąd drugiej instancji w oparciu o ustalony przez ten sąd stan faktyczny i w zasadzie jedynie w granicach zaskarżenia i zgłoszonych podstaw kasacyjnych (jakkolwiek z obowiązkiem uwzględnienia z urzędu nieważności postępowania), oczekiwanie na załatwienie objętych procesem roszczeń w postępowaniu upadłościowym nie jest celowe, ponieważ nie może wpłynąć na wynik postępowania kasacyjnego. Przepis art. 398¹³ § 2 k.p.c. za niedopuszczalne uznaje powoływanie w postępowaniu kasacyjnym nowych faktów i dowodów, wyklucza też wyjście przez Sąd Najwyższy poza ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego orzeczenia, którymi jest związany, wobec czego zdarzenie nieobjęte tymi ustaleniami, mające miejsce po wydaniu zaskarżonego orzeczenia, jakim jest rozstrzygnięcie o objętym sporem roszczeniu w postępowaniu upadłościowym, nie będzie miało wpływu na orzeczenie o skardze kasacyjnej. W konsekwencji przyjąć należy, że przewidziany w art. 398¹² k.p.c. zakaz zawieszania postępowania kasacyjnego, poza ściśle wskazanymi wyjątkami wymaga, aby wyjątki te traktować ściśle i interpretować ich zakres mając na uwadze specyfikę postępowania kasacyjnego, co wyłącza możliwość stosowania art. 145 p.u.n. za pośrednictwem art. 398¹² k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2014 r., I CSK 598/13, LEX nr 1540626). Należy przy tym zauważyć, że choć przedmiotowe postępowanie dotyczy zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego, a zatem Sąd Najwyższy działa jako Sąd drugiej instancji, to jednak zaskarżone postanowienie dotyczyło odrzucenia skargi kasacyjnej, a zatem środka inicjującego postępowanie kasacyjne, wobec czego w ocenie Sądu Najwyższego, również w

tym przypadku nie byłoby celowe zawieszanie postępowania w oparciu o art. 145 p.u.n.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu (art. 394¹ § 3 w związku z 398¹⁴ k.p.c.).

as